

Dezvoltarea și consultarea colecțiilor la Biblioteca Facultății de Medicină și Farmacie din Galați (I)

Doina Baștiurea
bibliotecar, Biblioteca
Universității „Dunărea
de Jos”

Biblioteca, fie ea tradițională sau modernizată corespunzător, este și va fi întotdeauna sursa infodocumentară esențială și indispensabilă pentru cercetarea științifică, pentru formarea specialiștilor și trebuie considerată și tratată nu ca un serviciu ajutător, ci ca o componentă fundamentală a fiecărei instituții universitare, de cercetare științifică și de cultură.

Vințanu N. (1984) afirmă că bibliotecile „au fost și continuă să fie în epoca contemporană, izvoare de cultură. De la apariția televiziunii și a calculatorului numărul cărților în lume nu a scăzut ci, dimpotrivă, a crescut de aproape patru ori. Așadar, în viitor cartea va fi principalul mijloc de învățare, de educație, de creație, de cercetare”¹.

O universitate orientată spre cercetare nu-și poate împlini menirea fără o structură informațională dinamică, care să meargă în pas cu toate domeniile de specializare și cu organizarea studiului în aceste domenii. Relația universitate-bibliotecă poate fi comparată cu relația dintre laborator și producție și necesită o permanentă modernizare și exigență. Continuă să existe o discrepanță evidentă între modernizarea laboratoarelor din universități și cea a bibliotecilor care rămân mult în urmă².

Bibliotecile universitare sunt parte integrantă a sistemului național de învățământ superior și participă prin colecțiile și serviciile sale la procesul de instruire, formare și educație, precum și la activitatea de cercetare în universitate. De aceea este esențial ca biblioteca să poată oferi acces la informații cât mai complete și cât mai actuale, în condițiile în care volumul de informații necesare unui absolvent a crescut accelerat, dar în același timp a crescut și numărul surselor de documentare.

Creșterea numărului de specialiști, diversificarea disciplinelor de studiu și apariția domeniilor

interdisciplinare au făcut din accesul la informație o problemă definitorie pentru societate.

În aceste condiții, *consultarea colecțiilor* și apelul la sursele de informare ale bibliotecii universitare au devenit obligatoriu pentru orice demers științific.

Constituirea și dezvoltarea colecțiilor unei biblioteci reprezintă una dintre activitățile esențiale, complexe și de mare responsabilitate. La baza acestei activități stau câteva principii enunțate de bibliologul român Corneliu Dima-Drăgan³:

- Completarea colecțiilor (denumire înlocuită în prezent cu dezvoltarea colecțiilor) este determinată de profilul bibliotecii și de sarcinile acesteia în anumite condiții istorice
- Completarea este un proces de creștere și de actualizare a fondurilor.
- Completarea este o activitate permanentă și coordonată raportată la: fondul existent, dinamica producției editoriale, infrastructura bibliologică, cerințele cititorilor, alocațiile bugetare.
- În acțiunea de completare a colecțiilor, relația între exhaustivitate și selectivitate este determinată de obligația oricărei biblioteci de a satisface, în mod corespunzător, cerințele tuturor categoriilor de cititori.
- Volumul și rata completării trebuie coroborate în permanență și în perspectivă cu posibilitățile de stocare, de prelucrare și de valorificare a documentelor.

Documentele unei biblioteci pot fi clasificate după mai multe criterii⁴:

➤ *după criterii bibliografice (după conținutul informației):*

- documente primare - lucrări originale din prelucrarea cărora rezultă documente secundare;
- cărți (tratate, culegeri, manuale și cursuri, monografii), publicații ale unor reuniuni științifice (lucrări, congrese, consfătuiri, conferințe, colocvii) și publicații oficiale (rapoarte, planuri);
- periodice - publicații din orice domeniu, de orice format, publicate în părți succesive,

care au un număr cronologic și continuă pe o perioadă nedefinită de timp (ziare, reviste, anuare, calendare și almanahuri, publicații referative, bibliografice, de librărie și anticariat);

- documente de tip special (standarde, brevete, cataloage, prospecte, hărți, note muzicale, ex-librisuri, monede, documente audio-vizuale);
- documente secundare - rezultatele finale ale prelucrării analitice și sintetice a documentelor primare: enciclopedii, dicționare, ghiduri bibliografice, reviste de titluri, reviste de referate;
- documente terțiare - produsele finite ale prelucrării globalizatoare a documentelor secundare: repertorii de enciclopedii și/sau dicționare, bibliografii, ghiduri.

➤ **după modul de apariție:**

- periodice;
- neperiodice.

➤ **după forma de materializare:**

- tipărite pe hârtie;
- manuscrise;
- pe alte tipuri de suport (audio-vizuale, magnetice, optice, electronice);
- de tip special (monede etc.).

➤ **după locul de publicare:**

- autohtone;
- străine.

➤ **după modul de publicare:**

- publicate: cărți, broșuri, periodice, hărți, atlase;
- nepublicate: teze de doctorat, rapoarte de cercetare, manuscrise, corespondență.

Dezvoltarea colecțiilor de cărți, periodice și documente audiovizuale, românești și străine se face pe baza unui program de completare curentă, retroactivă și de perspectivă, în funcție de cerințele de informare și documentare ale studenților, cadrelor didactice, cercetătorilor și celorlalți beneficiari ai bibliotecii. Aceasta se realizează prin:

- a) cumpărare sau achiziția propriu-zisă;
- b) transfer;
- c) schimb interbibliotecar intern și internațional;
- d) donații;
- e) depozit legal.

Constituirea colecțiilor este orientată întotdeauna spre utilizator și corelată cu structura programelor de studiu, cu temele de cercetare ale cadrelor

didactice și cu planurile de învățământ ale facultății. Oferta de informații propusă de bibliotecari trebuie să fie astfel constituită încât cititorii să plece de la bibliotecă mulțumiți de serviciile și produsele oferite.

Nu se poate vorbi de o politică de dezvoltare a colecțiilor fără a se lua în considerare structura procesului didactic la nivelul cercetării științifice din mediul universitar.

În mod implicit colecțiile trebuie să asigure informațiile necesare și obligatorii, suplimentare, dar și interdisciplinare referitoare la toate disciplinele și materiile de studiu incluse în programele de învățământ și cercetare.

Colecțiile bibliotecii trebuie analizate amănunțit pentru a se efectua o evaluare clară, profundă a circulației documentelor, rezultantă directă a cerințelor și necesităților de informare ale utilizatorilor.

În condițiile în care fondurile alocate pentru cumpărare sunt limitate, **donățiile** constituie o sursă importantă de completare a colecțiilor unei biblioteci. Ele pot fi făcute de instituții care editează lucrări proprii sau de persoane particulare (cadre didactice - autori ai unor lucrări sau posesori ai unor colecții care doresc să facă donațiile în folosul studenților).

Calitatea donațiilor poate fi diferită, de aceea se impune o selecție în baza unei liste pe care o furnizează donatorul, iar acceptarea donației depinde de valoarea acesteia, dar și de profilul și structura colecțiilor existente.

Note:

1. N. VINȚANU, *Cărțile și bibliotecile în era electronicii*, în „Biblioteca”, 2, 1984, p. 32, Apud: A. Berciu-Drăghicescu, G.D. Iscu. *Introducere în știința istorică și în științele auxiliare ale istoriei – surse info-documentare*. București: Editura Universității, 2005, p. 89.

2. Sanda BERCOVICI. *Biblioteca universitară între tradiție și mondializare uniformizată*. Constanța: Editura Ex Ponto, 2007, p. 9.

3. Ionel ENACHE. *Planificarea și organizarea serviciilor de bibliotecă*. București: Editura Universității, 2004, p. 76, 77.

4. *Direcții și strategii de dezvoltare a colecțiilor în bibliotecile universitare*. Constanța: Ex Ponto, 2001, p. 14-16.

5. ȘTIRBU, M.; CHIREAC, L.; IANUȘ, M. *Biblioteca Universității Tehnice „Gh. Asachi” Iași: plan de acțiune*. În: *ABIR 14*, nr. 4/2003, p. 12.

(Va urma)